

*Дабаян І. М.,**старший викладач факультету лінгвістики**Національного технічного університету України**«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ НІМЕЧЧИНИ

Анотація. У цій статті розглядається, як відбувається формування міжкультурних компетенцій студентів, які навчаються у Німеччині. Через керовану ринковими вимогами глобалізацію та скорочення державного фінансування університети Німеччини збільшили набір студентів з-за кордону, що призвело до необхідності інтернаціоналізації освітніх програм. Описана ситуація змушує замислитися про необхідність розвитку міжкультурних компетенцій, що сприяють міжкультурному спілкуванню і діалогу. Суспільство, в якому ми живемо, є і було багатокультурним, хоча нинішнє культурне розмаїття має певні характеристики, які відрізняються від інших часів і історичних моментів. Проживання поряд та спілкування з людьми, які є представниками різних культур, вимагає певного рівня підготовки і компетентності. В цьому відношенні навчання іноземної мови є ідеальною можливістю для набуття такого типу освіти. Добре володіння мовою означає не тільки розуміння і знання того, як використовувати мовні граматичні структури, але також розуміння культури, в якій використовується мова, і вміння пов'язувати одну культуру з іншою. Отже, студенти повинні постійно розвивати більш ефективні навички міжкультурної комунікації. Сьогодні зростає інтерес до культурного виміру освіти в області іноземних мов, очікується, що викладачі сприятимуть набуттю міжкультурної компетенції своїх студентів. У цій статті розглядається роль культури у викладанні іноземних мов у багатокультурному суспільстві такої країни, як Німеччина, та як студенти і викладачі в університетах сприймають важливість міжкультурного компонента в мовних курсах. Завважається, що замість того, щоб зосередитися на підвищенні значущості міжкультурної взаємодії іноземних і вітчизняних студентів в університетських кампусах, що мало б відповідати риториці інтернаціоналізації, міжнародна студентська література охоплює переважно питання адаптації іноземних студентів. Необхідно поглибити розуміння того, як повинна відбуватися концептуалізація та підтримка міжкультурної освіти. Розуміння відносин і поведінки іноземних студентів дозволяє зрозуміти розрив між риторикою і реальністю, властивою інтернаціоналізації вищих навчальних закладів Німеччини.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, міжкультурна компетенція, іноземні студенти, Німеччина, Європейський Союз.

Постановка проблеми. Наслідки глобалізації сьогодні можна спостерігати в багатьох сферах повсякденного життя. Зокрема, збільшення і прискорення міжнародних міграційних рухів є одним з найбільш очевидних наслідків глобалізації. Окрім того, в суспільстві відбуваються серйозні зміни

в багатьох сферах: в політиці, економіці, культурі. Наприклад, в економічному контексті з'являються нові форми організації підприємств, все більшого розвитку набуває міжнародне співробітництво, все більше людей працюють за кордоном або взагалі є мігрантами. Внаслідок зростання глобалізації все більшого значення набуває міжкультурна комунікація, яка виступає, зокрема, як невіддільний складник глобалізації. Всі ці спостереження є актуальними для усіх країн. Цікавим видається аналіз ситуації з міжкультурною комунікацією серед студентів, які навчаються в Німеччині. Адже кожна п'ята людина в Німеччині зараз має міграційний досвід [1]. Спілкування та проживання поряд з людьми різних культур вимагає певного рівня підготовки і компетентності. У нашому глобалізованому світі міжкультурна комунікація відбувається як в повсякденному, так і в професійному житті. Порозуміння між людьми з різних культур може бути дуже важким. Проте є перевірені шляхи до успішної міжкультурної комунікації. Успіх міжкультурного спілкування полягає не тільки у вивченні іншої мови. Необхідно пам'ятати, що кожна людина є носієм своєї культури. Для досягнення благополучного спілкування з людьми – представниками інших культур потрібно навчитися розуміти і розшифровувати вербальні і невербальні сигнали іншої людини, володіти базовими знаннями основних культурних особливостей і структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні 100 років зближення між людьми різних культур неминуче збільшилося. Фахівцями визнається важливість міжкультурного спілкування та необхідність приділення уваги цій темі (В.Г. Зінченко, О.П. Кучмій, В.М. Манакін, Ю.Ж. Шайгородський та інші) [4; 5; 7; 8]. За взаємодії з людьми з інших культурних просторів ми розуміємо, що відрізняється не тільки мова, але і певні культурні моделі, і моделі поведінки діють не скрізь однаково. Брак знання і розуміння інших культур може призвести до непорозуміння або навіть конфліктів. Отже, є необхідність розглядання певних характеристик міжкультурного спілкування та здобуття основних компетенцій [2]. Слово комунікація (спілкування) походить від латинського слова "communatio" і означає зв'язок, спілкування. Спілкування – це загальний обмін інформацією. Такий обмін здійснюється за допомогою мовлення (усне спілкування) або шляхом невербального спілкування. До словесної області спілкування входять не тільки мова або слова, але і так звані паралінгвістичні явища, такі як тон голосу, швидкість мовлення, паузи, сміх і зітхання. Невербальне спілкування також грає важливу роль під час спілкування з іншими людьми. Засоби невербального

спілкування використовуються для підтримки, заперечення або навіть можуть замінити мовне спілкування. До найбільш важливих форм невербального спілкування належать, наприклад, жести, вирази обличчя, дотик і використання простору, тобто відстань, на якій спілкуються партнери. Слово «культура» в широкому сенсі означає звичайні речі, які формують повсякденне життя, це харчування, одяг, певні форми спілкування, структура сім'ї та інше. Культура спільноти формується в процесі тривалого розвитку та схильна до постійних змін. Включення до наявного співтовариства, тобто до конкретної культури, пов'язане з вивченням конкретних понять, таких як цінності, норми, моделі поведінки, а також мова [9].

Завдяки соціалізації люди схильні до культурного впливу. Є, зокрема, таке соціально-психологічне явище, як етноцентризм. За одним з сучасних визначень, етноцентризм – це властивість «сприймати й оцінювати життєві явища крізь призму традицій, цінностей власної етнічної групи, що є певним еталоном чи оптимумом» [5]. Тобто деякі люди спочатку припускають, що правила їх власної культури застосовуються у всьому світі. Зазвичай правила і норми своєї культури використовуються як орієнтир для інших культур. Культурно-специфічні структури мислення і відповідні моделі дій називаються культурними стандартами. Культурні стандарти утворюються за наявності конкретних соціальних, політичних та економічних характеристик відповідного регіону походження. Культурні стандарти спочатку засвоюються неявно або несвідомо, від самого народження людини в певній культурі. Прикладами культурних стандартів є авторитетне мислення, сумлінність, індивідуальність і родинні зв'язки. Термін «міжкультурна комунікація» застосовується до спілкування між людьми, які належать до різних культур. Зразки поведінки вивчаються людиною від самого раннього дитинства. В результаті взаємодія осіб, які мають одне й те саме культурне походження, зазвичай, відбувається за передбачуваною конкретною схемою спілкування, навіть на підсвідомому рівні. І навпаки, спілкування між людьми різних культур є більш складним не тільки через різні мови, але і тому, що на процес спілкування впливають відповідні культурні стандарти. Отже, для здійснення успішної міжкультурної комунікації є важливим знання про відмінності культурних стандартів.

Опанування такими знаннями може відбуватись у процесі навчання, під час якого людина вивчає іншу культуру, навчається сприймати її та розуміти відмінності. Дуже важливу роль в міжкультурній комунікації грає також невербальне спілкування, для якого також характерні культурні особливості. Невербальне спілкування набуває особливого значення не в останню чергу завдяки тому, що люди, через обмежені можливості лінгвістичного спілкування в міжкультурному контексті, прагнуть до спрощеного діалогу та застосовують такі елементи спілкування, як імітаційні. При цьому часто не виключені помилки у розумінні співрозмовника через хибні уявлення щодо універсальності та природності власних засобів невербального спілкування. Отже, міжкультурна комунікація приховує чимало можливостей для непорозуміння, проте за певної підготовки співрозмовників містить великий потенціал [2; 5].

Суспільство, в якому ми живемо, було і є багатокультурним. Звісно, сучасне культурне розмаїття має певні характеристики, які відрізняються від інших часів і історичних моментів. У цьому відношенні навчання іноземних мов є визнаним засобом, що сприяє міжкультурній комунікації [3]. Добре

володіння мовою означає не тільки розуміння і знання того, як використовувати граматичні структури певної мови, але також розуміння культури, в якій використовується мова, зокрема, вміння поєднувати різні культури або узгоджувати культурні стандарти [2]. Студенти повинні постійно розвивати навички міжкультурного спілкування [6; 9; 10]. При цьому існує ризик, що під час зіткнення з іноземною культурою можуть виникати труднощі через недостатню соціокультурну компетентність, або найчастіше через недостатню лінгвістичну компетентність можливі нестача розуміння або недосконалі інтерпретації. Описана ситуація змушує замислюватись про необхідність розвитку міжкультурних компетенцій, які сприяють міжкультурній комунікації та діалогу.

Метою роботи є вивчення особливостей формування міжкультурної компетенції студентів, які навчаються в Німеччині. Зокрема, приділяється увага ролі культури у викладанні іноземних мов, взаємозв'язку мови і культури в процесі навчання у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом останніх десятиліть освіта в Німеччині стикалась із проблемою різноманітності і величезного зростання культурної неоднорідності освітніх установ [1; 5; 6]. Ця зміна значною мірою змінила характер викладання і вивчення мов, оскільки мультикультурні класні кімнати створюють підвищену потребу в міжкультурному спілкуванні.

Серед мігрантів, які приїжджають до Німеччини, є найрізноманітніші люди: одні мають певну освіту, інші навіть не вміють читати та писати [3]. Відповідно, вони також відрізняються під час вивчення німецької мови. Таким чином, особлива увага приділяється розвитку міжкультурних навичок, які означають: здатність учнів привносити культуру походження, тобто сприймати свою рідну культуру в зв'язку з культурою країни перебування; виховання здатності бути чутливими і використовувати різні стратегії для контакту з людьми інших культур, здатності виконувати роль культурного посередника між власною культурою та чужою культурою і вміти боротися з міжкультурними непорозуміннями і конфліктними ситуаціями, вміти долати стереотипні відносини. Нова мультикультурна реальність змусила освітні заклади переглянути свої навчальні проекти, щоб адаптувати їх до цієї ситуації і навчити своїх учнів (студентів тощо) протистояти цьому новому глобальному імперативу [5].

Сьогодні є широкий спектр досліджень, які дозволяють зрозуміти мовні і соціальні навички, знання і підходи, необхідні для ефективного і належного спілкування в ситуаціях міжкультурного контакту [напр., 4; 7]. За визначенням сучасних науковців, міжкультурна компетентність являє собою поєднання соціальних і комунікативних навичок, в тому числі: емпатії, вміння вирішувати конфлікти, вміння працювати спільно, гнучкості, знання іноземних мов, розуміння, що від культури залежать різні стилі дискусії, швидкості мови, інтерпретації та шаблони мислення, методи вирішення труднощів взаємодії, роздуми про власне культурне походження і терпимість до інших культур.

Університетське життя в Німеччині сьогодні є інтернаціональним і міжкультурним. Крім студентів з усього світу, в німецьких університетах викладають запрошені лектори, працюють вчені, адміністрація та інші співробітники різних національностей і мов. Зростає міжнародна орієнтація університетів на світовий ринок освіти. Це приносить нові проблеми з погляду структури повсякденного університетського життя.

Є різні педагогічна і навчальна поведінки, комунікаційні процеси, розуміння часу і ієрархії. Тільки за допомогою міжкультурних компетенцій можлива успішна організація міжнародного університетського життя.

Вища освіта Німеччини включає в себе три ступені навчання: бакалаврат, магістратуру та аспірантуру. Міжкультурне навчання і виховання при цьому охоплює всі ступені освітнього процесу. Студенти мають різні альтернативи вивчення міжкультурної комунікації як основного або додаткового предмета. Вибираючи напрямом свого вивчення міжкультурну комунікацію як основний предмет, студенти бакалаврату приступають до поглибленого вивчення дисципліни, яке в подальшому може бути продовжено в магістратурі і в аспірантурі. Наприклад, можливо поглиблене вивчення ділової та економічної міжкультурної комунікації. В університеті Дюссельдорфа, де одним з перших в Німеччині було відкрито Інститут міжкультурної комунікації, головна увага акцентується на практичному аспекті міжкультурної комунікації. Тут більше часу приділяється міжкультурним тренінгам та семінарам з ухилом до сфери міжнародних відносин і бізнесу. Деякі вищі навчальні заклади роблять акцент на міграційній проблематиці. Центральним аспектом міжкультурної освіти в деяких закладах освіти, зокрема технічних та медичних напрямів, є вивчення іноземних мов, а також вивчення специфіки взаємодії з представниками інших культур. Крім викладання базових теоретичних знань і концепцій, ведеться робота над конкретними прикладами, що базуються на досвіді вищих навчальних закладів. Під час активних вправ відбувається перенесення тренування до життя. Здійснюється обговорення та аналіз власного досвіду студентів та викладачів з урахуванням міжкультурних аспектів з метою запобігання майбутніх конфліктів і непорозумінь.

У статті «Ключові навички міжкультурної компетенції – освітня місія німецьких університетів?» Г. Хіллер йдеться про зміни, яких зазнають німецькі університети, пов'язані здебільшого з двома факторами: Болонською реформою як частиною процесу європеїзації та інтернаціоналізацією [5, с. 1]. Г. Хіллер зазначає міркування, які дозволяють припустити, що забезпечення міжкультурної компетенції в умовах розвитку суспільства може бути невіддільною частиною сучасної освітньої місії вищих навчальних закладів. У статті описуються нові перспективи в розумінні освіти взагалі та університетської освіти зокрема. Нові цілі навчання більше не обмежуються знаннями або залежно від закладу, досвідом, але також вимагають передачі навичок. Погляд на ключові вимоги Болонських документів показує, що, з одного боку, працевлаштування має стати важливою частиною вищої освіти, а з іншого боку, Болонська реформа спрямована на різноманітні процеси інтернаціоналізації, які, на думку автора, можуть досягти успіху лише за умови підкреслення міжкультурної компетентності в університетах. На основі викладеної Хіллер концепції міжкультурної компетентності стверджується, що людина розуміє культуру як формулюючу і динамічну конструкцію і знає, що культурні відмінності можуть виявлятися на різних рівнях. Вона усвідомлює свій культурний здобуток і його можливий вплив на ситуації взаємодії, а також той факт, що ситуацію визначають структурні чинники. Крім того, людина знає, що міжкультурна взаємодія завжди є процесом переговорів, який може створювати нові комунікативні моделі і поведінкові стандарти, які учасники вважають придатними на місці, і що взаємодія здійснюється

на їх розсуд. Таким чином, компетентна в міжкультурному відношенні людина має набір навичок, умінь діяти і міркувати, знання, які дозволяють їй діяти в міжкультурних відносинах самоорганізованим, ефективним і відповідним чином. Така людина відкрита і готова вчитися, вона розглядає міжкультурне навчання як безперервний навчальний процес і в нових ситуаціях постійно розширює свої навички в формальному і неформальному контекстах, виявляє бажання тренувати свої власні навички спілкування та взаємодії. Як освітня мета для студентів міжкультурна компетентність включає в себе не тільки знання і навички спілкування, але також уміння міркувати і діяти. В цьому розумінні міжкультурна компетентність сама по собі не пропонує вирішення проблем міжкультурної комунікації. Навчання цій компетентності радше дозволить студентам долати виклики все більш складного і все більш міжнародного співтовариства, академічного і професійного світу.

Глобалізація означає, що економічні та політичні міжнародні зв'язки, нові комунікаційні технології та міграційні процеси ведуть до культурних змін, що поширюються всюди. В академічній сфері інтернаціоналізація в останні роки виразно спостерігається на всіх рівнях навчання, досліджень і викладання і ставить нові завдання перед вищими навчальними закладами. Останніми роками різко зросла мобільність студентів, з'являється все більше міжнародних навчальних програм, і все більше заохочується міжнародне наукове співробітництво. Але також той фактор, що Німеччина є країною міграції, змінює ситуацію з академічною освітою. Іншим фактором є демографічний мінімум, який, як очікується, призведе до різкого скорочення кількості студентів у найближчі роки, якщо не збільшиться приплив іноземних студентів. З огляду на такі перспективи міжкультурна компетенція є метою навчання для німецьких університетів [10]. Вимоги, що пред'являються до студентів і співробітників університетів в результаті процесів інтернаціоналізації, вимагають високого ступеня міжкультурної компетенції. За останні роки перебування і навчання за кордоном обмін учнями і студентами розглядалися як міра, що сприяє розвитку міжкультурної компетенції.

За даними Федерального міністерства з питань міграції та біженців, з 2013 року федеральний уряд витратив близько 3,39 млрд євро на інтеграційні курси [3]. Більшість регулярних курсів засновані на мовних курсах. На ознайомчому курсі учасники повинні отримувати знання про Німеччину, її культуру, права та обов'язки громадян. Набуття міжкультурних навичок є важливим фактором у процесі інтеграції. Інтеграція означає залучення всіх зацікавлених сторін у наявну соціальну систему. У 2014 році трохи менше половини нових учасників курсів були з країн ЄС, тому більшість з них довгий час відвідували школу, вміли добре читати і писати, мали досвід вивчення іноземних мов. Це змінилось, коли багато біженців приїхали в Німеччину в 2015 році. За даними міністерства, у 2016 році близько двох третин нових учасників прибули з п'яти країн походження Сирії, Ірану, Іраку, Сомалі та Еритреї (країна у Північно-Східній Африці). Ця частка нещодавно зменшилась до 30 відсотків, тоді як частка громадян ЄС в 2016 році зменшилась до 18 відсотків, а в першому кварталі 2019 року складала 27 відсотків. До речі, як повідомляє міністерство, українці особливо добре зарекомендували себе на мовних курсах (78,7% на рівні B1). Щонайменше 70 відсотків складають вихідці з Боснії та Герцеговини, а також індійці, румуни, поляки, північні македонці і бразильці [3].

Хоча багато університетів все частіше прагнуть до інтеграції, заходів міжкультурної інтеграції та навчання, Болонья проклала шлях до міжкультурної компетенції в університетах. Одним з найбільш потужних нововведень, викликаних реформою, поряд з європеїзацією, є те, що дослідження повинні бути більше зосереджені на підготовці до ринку праці, включаючи надання ключових професійних компетенцій під час навчання. Незважаючи на критику реформ як несумісних з традиційними ідеалами освіти, німецькі університети завжди були націлені на професійне навчання. Проте замість того, щоб зосередитися на підвищенні значущості міжкультурної взаємодії іноземних і вітчизняних студентів в університетських кампусах, що мало б відповідати риторичі інтернаціоналізації, міжнародна студентська література охоплює переважно питання адаптації іноземних студентів. Відомо, що Німеччина створює привабливі умови для задоволення освітніх потреб іноземних студентів, які прагнуть отримати якісну, конкурентоспроможну, безкоштовну освіту.

У рамках конференції Ради Європи «Міжкультурний діалог в університетському кампусі» Вехтер (Wächter) сформулював вісім рекомендацій, які слід враховувати в рамках процесу інтернаціоналізації європейських університетів. Його рекомендації також включають вимоги «Міжкультурний діалог є частиною інститутів», «Міжкультурна грамотність повинна бути основною метою вищої освіти», «Міжкультурне навчання має бути доступним», «Необхідно розробити склад навчання» [10, стор. 139]. Міжкультурна компетентність стала однією з основних кваліфікацій у переліку ключових навичок [6]. Фонд Бертельсманна риторично запитусь, чи є це ключовою кваліфікацією 21-го століття [4]. Європейський парламент розглядає її як важливий компонент соціальної компетентності і громадянської компетентності. За словами Штрауба, міжкультурна компетентність займає «лідуючу позицію в шкалі вкрай бажаних кваліфікацій» [8, с. 34]. Паризька декларація про заохочення громадянства та спільних цінностей свободи, терпимості і недискримінації через освіту та Спільна доповідь ЕТ-2020 від листопада 2015 року наголосили на необхідності поглиблення ролі освіти для забезпечення того, щоб молодь набувала міцні соціальні, громадянські та міжкультурні компетенції. Відкритість для культурного розмаїття і міжкультурного порозуміння включає в себе розуміння власної культурної самобутності в місцевому і національному контекстах, де мови, традиції і соціальні відносини можуть бути однаковими, схожими або відмінними від власної спадщини та досвіду.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків. Міжкультурна освіта є невіддільним компонентом освітнього процесу в Німеччині. Одним з найбільш пріоритетних напрямів міжкультурної освіти студентів у Німеччині є вивчення іноземних мов. Навчання за кордоном є частиною міжкультурного навчання і виховання в Німеччині. Також для викладачів і деякою мірою для студентів приймаючої країни присутність іноземних студентів є не тільки цікавим збагаченням досвіду, а й необхідністю розробки і реалізації стратегій взаєморозуміння і співпраці через мовні та культурні кордони. Проте, за деякими дослідженнями, міжкультурна обізнаність щодо центральних німецьких культурних стандартів і стилів спілкування, які можуть викликати проблеми, є не дуже вираженою серед іноземних студентів, що навчаються в Німеччині. Міжкультурна освіта в Німеччині не завершується із закінчен-

ням вищого навчального закладу, а триває протягом життя. Перспективним вбачаємо дослідження поєднання багатомовності та мультикультуралізму в німецьких університетах, що виникає внаслідок інтернаціоналізації, та як це впливає на спілкування між викладачами і студентами на курсах і в інших ситуаціях спілкування, пов'язаних з навчанням.

Література:

1. Дабагян І.М., Павловська Л.І. Сучасна молодіжна політика в Європі (на прикладі Німеччини). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. № 2, том 30 (69), ч. 2. С. 140–145.
2. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації : підручник. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
3. Avramopoulos D. Diesen Migranten fällt Deutsch lernen leicht – und diesen schwer (31.08.2019). *Welt*. URL: <https://www.welt.de/politik/deutschland/article199492258/Sprachkurse-Diesen-Migranten-faellt-Deutsch-lernen-leicht-und-diesen-schwer.html> (дата звернення 17.10.2019).
4. Bertelsmann Stiftung. Interkulturelle Kompetenz – Schlüsselkompetenz des 21. Jahrhunderts? Thesenpapier der Bertelsmann Stiftung auf der Basis der Interkulturellen-Kompetenz-Modelle von Dr. Darla D. Deardorff, 2006. URL: http://www.bertelsmann-stiftung.de/bst/de/media/xcms_bst_dms_17145_17146_2.pdf (дата звернення 17.10.2019).
5. Hiller G.G. Schlüsselqualifikation Interkulturelle Kompetenz – Ein Bildungsauftrag der deutschen Hochschulen? In Dreyer W. / Höbner U. (Hg.): *Perspektiven interkultureller Kompetenz*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2011. S. 238–254.
6. Nünning V. Schlüsselkompetenzen: Qualifikationen für Studium und Beruf. Stuttgart: Metzler, 2008.
7. Schumann A. Interkulturelle Kommunikation in der Hochschule: Zur Integration internationaler Studierender und Förderung Interkultureller Kompetenz (Kultur und soziale Praxis). Verlag: Transcript, 2012. 262 s.
8. Straub J. Kompetenz. In J. Straub, A. Weidemann, D. Weidemann (Hrsg.), *Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz*. Stuttgart u. Weimar : Metzler, 2007.
9. Straub J. Lerntheoretische Grundlagen. In: Wiedemann, Arne / Straub, Jürgen / Nothnagel, Steffi (Hrsg.). *Wie lehrt man interkulturelle Kompetenz? Theorien, Methoden und Praxis in der Hochschulausbildung – Ein Handbuch*. Bielefeld: Transcript – Verlag, 2010. S. 31–98.
10. Wächter B. Intercultural dialogue on the University Campus. In S. Bergan, J.-P. Testoueix (Eds.), *Intercultural dialogue on campus*. Strasbourg: Council of Europe. 2009. Pp. 133–140.

Dabagyan I. Features of formation of intercultural competences of students in Germany

Summary. This article seeks to illuminate how the formation of intercultural competence of students studying in Germany. Because of market-driven globalization and reduced public funding universities of Germany have increased international student enrolment and consequently face pressures to internationalize educational programming. The situation described leads us to consider the need to develop intercultural competences that favour intercultural communication and dialogue.

Communicating and living with people from different cultures involves a certain amount of preparation and competence. In this respect, the foreign language class is the ideal place to express this type of educational intervention. To have a good command of a language does not only mean understanding and knowing how to use its grammatical structures but also understanding the culture in which

the language is used and learning how to place one culture in contact with the other. Consequently, students must continually develop more efficient intercultural communication skills. There has been a growing interest in the cultural dimension of foreign language education, and teachers today are expected to promote the acquisition of intercultural competence in their students. This article examines the role of culture in the teaching of foreign languages in an increasingly multicultural society like that in Germany and how both students and teachers in universities perceive the importance of the intercultural component in the language class. Rather than focusing on how to increase meaningful intercultural interaction for both

international and domestic students on university campuses to live up to the internationalization rhetoric, the international student literature tends instead to focus on adjustment issues for international students.

The goal is to deepen understandings of how intercultural learning is conceptualized and supported. Understanding the attitudes and behavior of international students offers insights to help close the gap between the rhetoric and reality inherent in the internationalization of postsecondary institutions.

Key words: intercultural communication, intercultural competence, foreign students, Germany, European Community.